

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v uravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Cene inšertatom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996 — Rokopis! se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

„Osservatore Romano“ razlaga

Napetosti v Srednji Evropi

Belgrad stopa na mesto črte Rim-Budimpešta-Berlin - Pomen Gömbösovega obiska v Varšavi

Rim, 28. okt. TG. Glasilo sv. stolice »Osservatore Romano« piše, da je obisk madjarskega ministrskega predsednika v Varšavi dogodek velikega političnega pomena. Pomen tega presega daleč meje kulturnega in gospodarskega sodelovanja, o katerih so pri tej priliki govorili. V zblizevanju med Madjarsko in Poljsko padejo v oči znaki, da stojimo pred novim razvojem meddržavnih zvez v sodobni Evropi. Prvi otipljivi znaki za možnosti sprememb v političnih prijateljstvih v osrednji in vzhodni Evropi izhajajo iz sledečih dejstev:

1. 10 letna pogodba med Nemčijo in Poljsko.

2. Vedno večja osamosvojitve poljske zunanje politike od Francije.

3. Ohladitev odnosov med Rimom in Berlinom vsled nemškega vmešavanja v Avstrijo, ter iz te ohladitve izvirajoča prilika za obnovo francosko-italijanskega prijateljstva.

4. Napetost med Madjarsko in Malo zvezo vsled dokazane prisotnosti teroristov v Janki Puzti na Madjarskem.

Vsa ta dejstva znajo vplivati na temeljito spremembo v meddržavnih zavezništvi in sicer tako, da bo sodelovanje na črti Pariz-Rim-Belgrad stopilo na mesto dosedanjega črte Rim-Dunaj-Budimpešta-Berlin. Kažejo se pa tudi znaki za sodelovanje na črti Berlin-Varšava-Budimpešta-Rim. Sicer za enkrat ni mogoče reči, da obstojajo velika nepremagljiva nasprotstva v interesih, le razne politične okoliščine so takšne da onemogočajo enotne trdne politične smeri. Vsled tega se mora ta doba imenovati prehodna in je zato tudi prenapolnjena z meddržavnimi pogajanjmi in s težkim ozračjem.

„Berliner Tageblatt“ ne veruje v zblizevanje med Francijo in Italijo

ki je nastal v Evropi po marsejski žaloigri je napisal »Berliner Tageblatt« daljši uvodnik v katerem trdi, da so pogajanja med Francijo in Italijo nekoliko zastala in to v prvi vrsti na točki sporazuma med Italijo in Malo zvezo, ki je predpogoj za trajno spravo med Italijani in Francozi. Italija da je voljna olajšati zblizevanje z Malo zvezo, samo francoski pogoji da so silno težki za njo. Francija namreč stavlja pogoje v Podonavju in na Balkanu; med temi so: brez-pogojni pristanek Italije na pravico Jugoslavije do enakopravnega solastništva Jadrana, nadalje brezpogojen konec vsega nadaljnjega pisanja proti Jugoslaviji kakor tudi vrnitev osnovnih naravnih pravic narodnim manjšinam v Primorju.

Francoski poslanik v Rimu de Chambrun da je te pogoje Rimu sporočil in da se pogajanja vršijo sedaj okrog teh točk.

Sporazum med Italijo in Francijo v avstrijskem vprašanju je po mnenju »Berliner Tageblatt« mnogo lažji, oziroma bi bil mnogo lažji, če ne bi bilo tako globokih prijateljskih odnosov med Italijo in Madjari. Francija očita Italiji, da podpira madjarski revizionizem. Berlinski list pa je mnenja, da Italija prav nič ne misli opustiti svoja dozdanija politična prijateljstva na ljubo Franciji, kakor tudi Francija neče žrtvovati zblizevanju z Italijo svoja dozdanija zavezništva. Nade za uspešen potek pogajanj za zblizevanje na črti Pariz-Rim-Belgrad so torej po mnenju »Berliner Tageblatt« zelo skromne.

Nova zmaga Heimwehra

Dunaj, 28. okt. TG. V vodstvu avstrijske »domovinske fronte« (Vaterländische Front) so se zadnje dni izvršile velike spremembe, ki mečejo čudno luč na notranjo usmerjenost njenih pristavev kakor tudi na nesoglasnosti, ki vladajo med

Heimwehrom in med krščanskimi skupinami, ki so s Heimwehrom šle pod skupno streho domovinske fronte. Tako je bil nenadoma imenovan za vrhovnega voditelja (Bundesführer) domovinske fronte podkancler knez Starhemberg, torej vodja Heimwehra. S tem je priznано, da ima Heimwehr z vsem, kar to ime razodeva, vrhovno vodstvo in odločilen vpliv tudi v domovinski fronti. Za namestnika kneza Starhemberga je bil pa imenovan — človek se čudi, a razumeti ne more — državni kancler von Schuschnigg.

Torej je vrhovni šef avstrijske vlade podrejen svojemu lastnemu podkanclerju v vodstvu domovinske fronte, ki naj bi bila edina najmočnejša opora režima in edini kanal, ki se ga bo režim posluževal pri politični organizaciji avstrijskega ljudstva.

Za tehničnega voditelja domovinske fronte pa je imenovan znani polkovnik Adam, ki je znan Heimwehrevec. Domovinska fronta je dobila tudi osrednjo tajništvo in je organizirana po vzorcu nemškega propagandnega ministrstva.

Politično bojišče v Aziji

Japonska hoče pretrgati angleško trgovinsko cesto iz Evrope v Indijo

Japonci grade Perziji 3 bojne luke za 5 malih bojnih čolnov

London, 28. okt. b. Angleški tisk je zagnal velikanski vik vsled vesti, ki je prišla iz Nizozemske, da je namreč Perzija sklenila zgraditi na obali perzijskega zaliva tri brodomora opirališča in da je v to svrhu zaprosila Japonsko, da oskrbi potrebne zgradbe. Gre baje za brodomora opirališča v Buširju, v Lingi in še na eni, dozdaj neznan točki obale. V Buširju in v Lingi obstojajo že popolnoma moderna in vzorna letališča, ki se jih na indijski progi poslužujejo tako nizozemske kakor tudi angleške letalske proge. V Teheran pa je prispelo močnejše vojaško odposlanstvo iz Japonske, ki se s perzijsko vlado pogaja za zgradbo teh opirališč. Londonski listi trdijo, da si hoče Japonska pridobiti opirališča za svoja letala, in sicer v zvezi z njeno ofenzivno politiko v Abesiniji in v Somaliji. Ona hoče otvoriti letalsko progo iz Tokija čez Mandžurijo, Kitajsko, Perzijo v imenovane afriške pokrajine, kjer baje tudi že gradi moderna letališča. Angleški listi se razburjajo posebno radi tega, da bi Perzija hotela graditi kar tri bojne luke, ko razpolaga samo z brodomorom 5 malih s topovi oboroženih obalnih čolnov, v skupnem merilu 950 ton. Omenjene tri luke so torej naperjene proti Angliji. Vedno bolj jasno se kaže oblike novega velikega državnega bloka, ki naj bi obsegal vso Azijo, od Turčije do Japonske in ki bi predvsem iztrgal iraško kraljestvo iz angleških rok. Pojav Japoncev v Perziji je po mnenju londonskih listov ena največjih nevarnosti, ki grozi glavni trgovinski cesti britskega svetovnega cesarstva.

Strašna ljudska sodba

5000 ljudi je prisostvovalo groznemu linčanju zavorca

New York, 28. okt. b. »United Press« poroča iz Marianne, da je množica vdrla v tamošnjo ječo ter odpeljala tam zaprtega črnca, ki je bil obsojen, ker se je spozabil nad belo žensko. Množica je na strahoten način črnca umorila. Ko je policija našla truplo na dvorišču ječe, je ugotovila, da je bilo prestreljeno od petih revolverskih strelcev in da je bil srednji del trupla ožgan z žarečim železom. Policija pravi, da pazniki niso imeli moči, da bi bili umor preprečili, ker je bil ljudski naval tako nenaden in silen in ker so

Žaloigra na Eifelovem stolpu

Skupino delavcev so 170 m visoko zastupili premogovi plini

Pariz, 28. okt. TG. Na tukajšnjem Eifelovem stolpu se je odigral včeraj silno žalosten dogodek, ki je povzročil veliko iskrenega sočustvovanja. Dvigalo, ki vozi na vrh stolpa, je vsled neke pokvare obviselo v sredini stolpa. Med potniki je zavladal razumevno velik strah, saj so viseli 170 metrov visoko na onem mestu stolpa, ki je težko dostopen. Uprava Eifelovega stolpa je takoj poslala v manjšem pomožnem dvigalu nekaj elektromonterjev v višino, da pokvaro popravijo

in potnike rešijo. Ker je bilo silno mrzlo, so delavci vzeli s seboj tudi premog, da bi ga prižgali in se ob njem med delom greti. Minila je ena ura, minili sta dve, minile so tri in delavcev še ni bilo nazaj, dvigalo s potniki pa je še vedno viselo na progi. Uprava stolpa je zaslutila nesrečo in zbrala rešilno moštvo, ki se mu je pridružil prostovoljno še en zdravnik, da splezajo po stolpu do delavcev. Plezati so morali po železnem omrežju in so po kakšnih 20 minutah zares prišli do malega dvigala z delavci, med tem ko se je spodaj zbrala ogromna množica ljudi, ki so kar zadrževali sapo, ko so gledali junaške plezalce. Pokvara je bila kmalu popravljena in ko so prišli vsi nazaj, potniki in rešitelji, so povedali, da so prišli že prepozno. Delavci so namreč prižgali premog v zaprtem dvigalu in jih je plin vse zastupil.

Revolucija v Siamu

Siamski cesar izjavlja v Londonu, da ni in ne bo odstopil

Bangkok, 28. okt. c. V Siamu je izbruhnila revolucija. Po zadnjih vesteh je cesar Prajadipok že odstopil, vendar pa to še ni potrjeno. Cesar je baje odnehal in sprejel vse zahteve upornikov. Če pa odstopi, pa so že pripravljeni člani, ki bodo sestavili regentski svet. Če pa do tega ne bi prišlo, pa je pričakovati, da se bo oklicala republika.

London, 28. okt. c. Poležaj v Siamu se še ni razjasnil. Znano je samo to, da se cesar ne nahaja v prestolici. Spor je nastal med parlamentom in eksekutivo in vohče se misli, da se tokrat cesar ne bo mogel tako lahko umakniti posledicam, kakor je to storil pred leti. Kriza ni samo ustavna, ampak tudi socialna. Podrobnosti revolucije še niso znane.

London, 28. oktobra. c. O revoluciji v Siamu se poročajo sledeče zanimivosti: Vest o revoluciji so se v Londonu raznesle včeraj dopoldne. Siamski cesar, ki se nahaja v Londonu, je sva-

Novi veleposlaništvi

Da dobre medsebojne odnose se bolj poudarita, sta nemška državna vlada in poljska vlada svoji diplomatski zastopstvi povzdignili v čin veleposlaništev in dosedanja poslanika imenovali za veleposlanika. Zgorajnja slika predstavlja poljskega veleposlanika v Berlinu Lipskega, spodnja slika pa nemškega veleposlanika v Varšavi v. Moltkeja

Čsl. narodni praznik

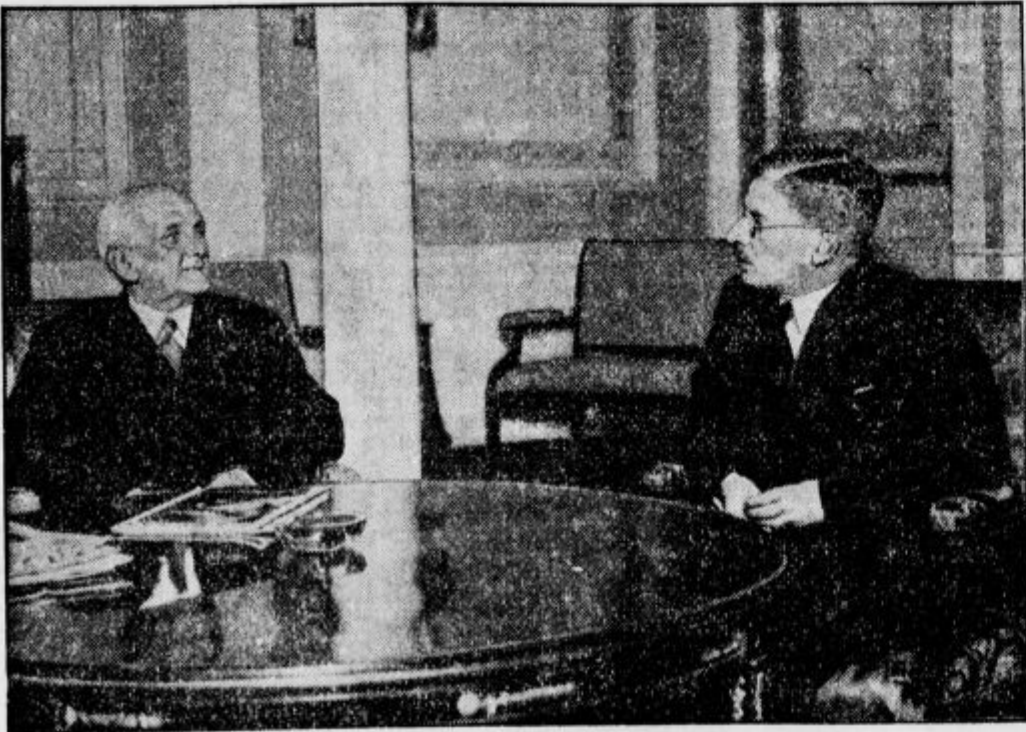
Praga, 28. okt. c. Danes je vsa češkoslovaška proslavila 16 letnico obstoja. Vsi narodi vseh narodnosti so v popolnem soglasju proslavili zmago češkoslovaške ideje pred 16 leti. Proslave se ni udeležila armada, ki žaluje za pokojnim kraljem Aleksandrom. Glavna proslava v Pragi se je vršila ob 11 dopoldne pred mestno hišo, na kateri je govoril vojni minister Bradač. Takoj nato pa so dostojanstveniki in množično občinstvo odšli pred hišo pokojnega dr. Švehle, kjer je bila po izrečenih slavnostnih govorih odkrita spominska plošča. Ob 13 popoldne je predsednik Masaryk sprejel delegacijo vojske, ki jo je vodil vojni minister Bradač, sestavljali pa so jo vrhovni komandant armadni general Sirovy, načelnik generalnega štaba in načelnik francoske vojaške misije general Fauchet. Ves dan pa je trajala motorna stafeta češkoslovaške avtokluba. Motorji so iz vseh skrajnih delov republike prinašali zastave v Prago. Tudi iz inozemstva prihajajo vesti o najlepših proslavah narodnega praznika.

Nemiri v Mehiki

Mexico City, 28. okt. b. Nemiri v Mehiki proti republikanski vladi se širijo in zavzemajo vedno bolj revolucionarni značaj. Včeraj je prišlo v mestu Huelva do resnih težkih incidentov med vladnimi četami in katoliki. Prišlo je do večjih demonstracij proti vladi, nakar je nastopilo vojaštvo. Prišlo je do streljanja ter je bilo pri tem ubitih 8 vojakov in 7 civilistov. Na obeh straneh je mnogo težko ranjenih. Vojno ministrstvo je izdalo komunike, v katerem meče vso krivdo za incidente na katolike.

Letalska tekma

London, 28. oktobra. AA. Davi ob 6.35 je odletel znani irski letalec Fitzmaurice, da bi potolkel rekord, ki sta ga postavila angleška letalca Scott in Black s poletom iz Londona v Melbourne. Kmalu po vzletu pa se je Fitzmaurice vrnil na letališče zaradi slabih zavor.

Madjarski zunanji minister Kanya pri avs trijskem zveznem kanclerju Schuschnigu.

V Ankaro

Potovanje naše delegacije na sestanek balkanskega sporazuma

Ankara, 28. okt. AA. Anatolska agencija poroča: Romunski zunanji minister Titulescu je danes prispel v Ankaro.

Carigrad, 28. okt. AA. Pomočnik jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Božidar Purić je davi ob 7.30 prispel s svojim spremstvom v Carigrad. Na kolodvoru so ga pozdravili carigradski vali z zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter številne druge osebnosti. Na postaji je bila četa vojakov z godbo. G. dr. Purić se je podal v Pera-Palace hotel, kjer se je nastanil. Nocoj ob 18.15 je g. dr. Purić odpotoval s posebnim vlakom v Ankaro. Z istim vlakom je odpotovala tudi grška delegacija.

Jugoslovansko delegacijo, ki se udeležila konference držav balkanskega sporazuma, je na obmejni postaji pozdravil uradnik turškega zunanjega ministrstva. V Jedrenu je jugoslovansko delegacijo pozdravil tamošnji vali. Posebno svečan sprejem pa je bil prirejen jugoslovanski delegaciji na carigradski postaji. Pomočnika jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Purića in njegovega tajnika dr. Slavka Kojića je sprejela na kolodvoru četa vojakov z godbo. Četa je bila v popolni bojni opremljeni in z zastavo. Po prihodu vlaka je godba zaigrala jugoslovansko državno himno. Pomočnika zunanjega ministra dr. Purića je pozdravil v imenu turškega zunanjega ministra Ruždib-Beja ravnatelj kabineta Rešid Amid bej, v imenu vlade pa carigradski vali Milbedin bej. Sprejemu so prisostvovali nadalje poveljnik mesta, upravnik policije, zastopniki carigradskega konzularnega zbora, jugoslovanski poslanik v Ankari dr. Janković, generalni konzul v Carigradu dr. Vuković, konzul Ščarbina in ostale osebe našega poslaništva in konzulata. Z g. dr. Purićem je dopotoval tudi turški poslanik v Belgradu Hajdar bej in grški poslanik v Belgradu g. Melas.

Danes ob 11.15 je pomočnik jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Purić v spremstvu poslanika dr. Jankovića obiskal prostore jugoslovanskega generalnega konzulata v Carigradu. Odtoč se je podal ob 12.13 k spomeniku neodvisnosti turške republike, kjer je položil venec. Okrog spomenika se je zbralo okoli 1000 ljudi, ki so priredili viharne manifestacije Jugoslaviji. Ob 13 se je g. dr. Purić udeležil intimnega kosila pri jugoslovanskem generalnem konzulu Vukotiću.

Izjava dr. Purića

Carigrad, 28. okt. AA. Pomočnik jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Purić je danes ob 15 sprejel v prostorih jugoslovanskega generalnega konzulata zastopnike turške tiska in jim dal tole izjavo:

«Ker je zunanji minister g. Jevtić zadržan z važnimi državnimi posli in ker zato ne more osebno prisostvovati sestanku zastopnikov balkanskih držav v Ankari, mi je pripadla posebna čast, da v njegovem imenu zastopam Jugoslavijo. Srečen sem, ker bom pri tej priliki prvič videl Ankaro in ker bom mogel izraziti predsedniku vaše republike Mustafi Kemal paši spoštovanje našega naroda. Kraljevska vlada in ves jugoslovanski

narod občudujejo tega državnika, ki je vedno naglašal iskreno prijateljstvo med Turčijo in Jugoslavijo. To prijateljstvo postaja v vsakim dnem tesnejše in se manifestira v popolni solidarnosti med obema državama. Že prvi sestanek zastopnikov držav, ki so podpisale pakt o balkanskem sporazumu, je dokazal, kako tesno in prijateljsko ozračje ter medsebojno zaupanje vlada med državami na Balkanu. Sestanek v Ankari bo še bolj konsolidiral naše medsebojne prijateljske odnose.

Na vprašanje, kakšno je stanje v Jugoslaviji po tragični smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je dr. Purić odgovoril tole:

Blagopokojni kralj je bil junak in stvaritelj. Za cilj svojega življenja si je postavil veliko delo, za katerega je naposled padel kot žrtve. Padel je kot junak in stvaritelj. Nihče ne ve tako dobro, kakor mi na Balkanu, da je moglo ustvariti velika in trajna zgodovinska dela samo s krvjo in z največjimi žrtvami. Blagopokojni kralj je posvetil vse svoje življenje in celo svojo smrt veličini svojega naroda in države. Delo blagopokojnega

Poklonitve na Oplencu

Topola, 28. okt. Oplenec je postal sveti kraj Jugoslovancov. Dneвно prihajajo iz vseh krajev Jugoslavije odposlanstva, da se poklonijo pred grobom blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Za odposlanstva prihajajo šole in nato gruče preprostih ljudi in kmetovalcev, ki so spremljale svojega velikega vladarja in kralja povsod s svojo iskreno in neizmerno ljubeznijo. Od vsepovsod prihajajo ljudje, da se med solzami in skrušeni od neizmernih bolesti in tuge še enkrat poklonijo pred viteškim kraljem. Od vse povsod prihajajo odposlaneci, da obnove nad grobom svojega ljubljene kralja prisegajo zvestobe sporočilo, ki jo je izrekel v svoji smrtni uri. Vsi prisegajo, da bodo do zadnje točke izpolnili to kraljevo sporočilo in da bodo vse svoje življenje čuvali in branili Jugoslavijo. Posebno številna so odposlanstva in bližnjih in daljnih krajev, ki prinašajo venec na grob blagopokojnega kralja Zedinitelja.

Posebno številna so bila odposlanstva danes. Prišli so mnogi predstavniki korporacij in združenj, med njimi pa so se vrstile številne skupine prirostege prebivalstva iz bližnje in daljne okolice. Iz Novega Sada je prispelo odposlanstvo, ki je šlo nad 500 oseb.

V cerkvi se je zbrala ogromna množica ljudstva. Novosadska svečenika Olimpije Popovič in Stevan Popovič sta opravila cerkvene obrede za blagopokojnega kralja. Odgovarjalo jima je pevsko društvo iz Novega Sada »Nevenc«. Med cerkvenim opravilom, zlasti pa med govorom svečenika so se prisotnim vili solze. Z obrazov je bilo brati neiz-

kralja je sveto. Njegova mučeniška smrt je ovila vse Jugoslavijo v neizmerno žalost, obenem pa jo utrdila tako, kakor nikoli dozdaj.

Grška delegacija

Carigrad, 28. okt. AA. Anatolska agencija poroča: Z brzovlakom ob 10 je prispela v Carigrad grška delegacija na sestanek v Ankari. Delegacijo tvorijo zunanji minister Maximos, minister za gospodarstvo Pezmazoglu, ravnatelj političnega oddelka zunanjega ministrstva Rosetti, šef kabineta zunanjega ministra Papineli, tajnik zunanjega ministra Haki Vasinov in ravnatelj gospodarskega ministrstva.

Grški zunanji minister Maximos je dal poročevalcu atenskega lista »Iradini« tole izjavo:

Konferenca v Ankari bo proučila statute balkanskega sporazuma, za tem gospodarska in prometna vprašanja in vprašanja, ki se nanašajo na tujski promet in na izjednačenje zakonodavstva. Gre za znižanje postavk, ki naj olajšajo trgovinske transporte. Sestanek v Ankari pa ne bo proučil vprašanja kakega vojaškega sporazuma.

Na vprašanje, ali bo šlo na tem sestanku tudi za tesnejše stike med balkanskim sporazumom in Malo antanto, je grški zunanji minister odgovoril, da ta vest ni točna. Med obema skupinama še obstoja neko sodelovanje. V ostalem pa gre za dve ločeni skupini s svojimi posebnimi cilji.

merno žalost in tugo, ki je objela ves jugoslovanski narod zaradi smrti ljubljene kralja. Svečenik Olimpije Popovič se je v svojem govoru najprej spomnil zadnjega obiska blagopokojnega kralja v Novem Sadu. Nato pa je rekel:

Smrt blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja je bridka resnica, ki ustavlja naše misli, ki boli naše srce in ki jemlje vsaki naši besedi zmisel. Preveč smo slabi, da bi mogli na vse to odgovoriti drugače, kakor z besedami, ki nam pričajo njegovo neizpodbitno smrt in ta hladni grob. Mnogi vladarji, kralji in božji maziljenci so umirali, vendar še nobena smrt ni užalostila vsega človeškega rodu in povzročila tolikšno bol in tugo, kakor smrt našega vladarja. Ves svet se je podivil, da izrazi svoje globoko sožalje nad plemenito žrtvijo.

Srbija je bila majhna dežela, toda zibelka velikih moči. Srbija je bila majhna država, toda dogodkov, ki so se v njej odigrali, nimajo podobnih nikjer. Naše matere iz Srbije in iz drugih naših pokrajin so žrtvale svoje otroke od Kosovega do današnjega dne. Grobovi naših junakov in mučnikov širom vse naše zemlje so zgovoren dokaz za to. Od vseh teh žrtev pa je ta žrtev najtežja in največja. Te smrti ni mogoče pozabiti, ker je ni mogoče odkupiti z nobenim bogastvom sveta. Drazja je, to dobro vemo, od vseh žrtve, ki so padle v borbah za svobodo. Globoko sožalje in težke solze so nam le majhna uteha. To žrtev bo mogoče odkupiti samo z ljubeznijo vsega naroda napram njegovim dejanjem in napram delu, ki ga nam je zapustil. To žrtev odtehta samo izpolnitev velikega in plemenitega ideala, ki ga je zapustil nesmrtni kralj vsem nam kot najvišji življenjski cilj. Zbrani v gostih vrstah okrog njegovega mladostnega sina, Nj. Vel. našega ljubljene kralja Petra II., vsi na svojih mestih lahko povečamo svojega velikega pokojnika le s tem, da izpolnimo svoje dolžnosti napram državi in kralju in uresničimo njegovo sveto sporočilo. To bo obenem dokaz globoke ljubezni in hude žalosti, ki jo čutimo le dni sprčo njegove tragične smrti. Le na ta način bomo izpolnili njegovo poslednjo željo: Cuvajte Jugoslavijo!

Oprost, veliki kralj, svojim Novosadčanom, ki so prišli, da molijo tvoji večni pokoj. Ta venec iz dehteče bosilije z naših plodnih travnikov in vrtov, spleten po naših materah in sestrah, naj ti dehti ob tvoji mučeniški glavi. Ta cvet si ti za svojega življenja imel najrajši. Oprost, kralj-mučenik! Novosadčani se ti ne bodo nikoli izneverili.

Slava in hvala naj ti bo za vse napore, za vse borbe in žrtve, ki si jih daroval za svojega življenja. Hvala ti tudi za ljubezen, ki si jo izkazoval Novosadčanom vedno in povsod. Hvala ti in slava! Nato so položili na grob viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja venec, ki so ga prinesli iz Novega Sada.

Razen Novosadčanov je prispelo tudi odposlanstvo Beogradčanov, kakih 100 oseb, ki ga je vodil njen predsednik Aca Petrovič. Beogradčani so položili na grob kralja Aleksandra I. venec iz trnja s črnim trakom. Na eni strani je bil napis: Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju — Udruženje Beogradčanov; na drugi strani pa je napis: Cuvajte Jugoslavijo!

Kasneje sta prispeli udruženji železničarjev iz Užič in iz Šabca. Spremljale so ju množice prirostege ljudstva iz bližnjih in daljnih krajev.

Tudi prihodnje dni pričakujejo številna odposlanstva ljudstva iz vseh krajev.

Maribor Kristusu Kralju

Brez zunanje sijaja, pa s tem večjo notranjo poglobljenostjo je proslavil danes Maribor praznik Kristusa Kralja. Z večernimi pobožnostmi se je snoči začela priprava v vseh mariborskih svečnicah. V Alojzijeve cerkvi se je vršila pobožnost za izobraženstvo in dijaštvo. Danes zjutraj pa so množice oblegale v vseh cerkvah obhajilne mize, skoro vse verske in katoliške stanovske organizacije so imele skupno sv. obhajilo. V stolnici in mestni župnijski cerkvi se je vršila glavna slovesnost ob pol 10 dopoldne. Prevzvišeni vladika dr. Tomažič je imel slovesno pridigo. V njemu lasni pripravečalni besedi je vladika nazorno prikazal, kam vede slovesno odvrnitev od Kristusa Kralja. Mariborska grozna tragedija, oboroževalno tekmovalstvo v pogin, krvave vetaje in preganjanja so posledice. Z besedami sv. očeta je pokazal nujnost Kristusovega kraljestva na zemlji, ki edino zamore rešiti človeštvo na usodni poti v propast. — Po slavnostni pridigi se je vršila pontifikalna sv. maša, ki jo je opravil g. knezoškof ob asistenci stolnega kaplaja. Sv. maši so prisostvovali mariborske katoliške organizacije s svojim članstvom in praporci. — Maribor se je danes z globoko pobožnostjo in dostojnostjo poklonil nebesnemu Kralju ter ga prosil, da zavladava v naših srcih, naših družinah in v vsem našem javnem življenju.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 28. oktobra.

Reševalni avto je imel danes samo v enem primeru opravka s ponesrečencem, kar kaže, da je nedelja potekla brez razburjenja. Policija je aretirala zgolj nekaj beravcev, pa tudi v bolnišnico z dežele ni bilo nobenih ponesrečencev.

Na Dunajski cesti je danes popoldne neki kolesar podrl 18-letnega mizarkega pomočnika, Alojzija Simončiča, stanujočega na Resljevi c. 27., ki se je tam sprehajal. Simončič si je pri padcu zlomil nogo. Neki avto ga je prepeljal do stražnice, odkoder so poklicali reševalni avto, ki ga je prepeljal v bolnišnico.

Avtobusni promet je bil danes posebno živahen v smeri proti pokopališču Sv. Križa. Kmalu bodo vsi sveti in vseh vernih duš dan in je torej umevno, da ljudje še sedaj hite na pokopališče, da okrase grobove svojcev in pomolijo na njih. Sleherni avtobus, ki je vozil do pokopališča, je bil nabito poln, enako pa so v velikem številu vozila do pokopališča tudi druga prometna vozila.

Novi grobovi

V Vevčah pri Ljubljani je umrl g. Ivan Trpin, delovodja večke tovarne v poklju. (V večerajšnjem »Slovenec« je bilo v osmrtnici pomotoma natisnjeno Fran Trpin). Pogreb dragega pokojnika bo danes ob 4 popoldne na farno pokopališče pri D. M. v Polju. Naj v miru počiva! Zalutjočim naše iskreno sožalje!

Drobne vesti

Belgrad, 28. okt. m. Danes dopoldne so na tukajšnjem pokopališču položili k večnemu počitku posmrtno ostanke narodnega poslana in zaslužnega narodnega borca v predvojni Bosni Vasilija Grdjiča, ki je bil zaradi svojega nacionalnega delovanja z nekaterimi svojimi tovariši po tedanjih oblastvih obsojen na smrt in pozneje pomiloščen na dosmrtno ječo.

Belgrad, 28. okt. m. Jutri zjutraj bo odpotovalo na Oplenec celokupno narodno predstavništvo ter bo položilo velik srebren venec na grob tragično umrlega kralja Aleksandra I.

Aleksandrija, 28. okt. b. Včeraj je egiptovski kralj imenoval za predsednika egiptovske vlade Ziver-pašo.

Praga, 28. okt. b. Tukajšnji listi poročajo po »United Press« iz Moskve, da je glasilo težke industrije »Za industrializacijo« jasno izpovedalo, da bo odsele sovjetska vlada nakupovala svoje industrijske potrebe predvsem v Franciji, mestno, kot dozdaj, na Poljskem, v Nemčiji in v Angliji. V Francijo je v ta namen že odpotovalo številno odposlanstvo.

Pariz, 28. oktobra. AA. Havas poroča: Radikalno socialistično glasilo »Oeuvre« in socialistično glasilo »Populaire« poročata iz Nantesa, da so tamkaj snoči govorili, da bo predsednik francoske vlade Doumergue zaradi znanih sklepov radikalno socialističnega kongresa odložil razpravo o ustavni izpremembi in da ne bo vztrajal pri takojšnjem sklicanju velike narodne skupščine. »Oeuvre« pravi v tej zvezi, da bo Doumergue v soglasju z večino svojih ministrov odložil to razpravo in da bi se vršila šele po končani proračunski razpravi. »Populaire« pa smatra, da se bo razprava o reformi ustave vršila šele prihodnje leto.

... v Ljubljani,« je odgovoril burkež, »v Ljubljani smo, gospe. Saj jaz nočem reči, da je vse tako prav tudi za drugod, kakor je v Ljubljani, ampak reči hočem le, da je v Ljubljani tako in mi proučujemo svoje ljubljanske šege in navade. Ali mogoče to ni prav, če ljubljanski kavalir lepo zapravlja, dokler ima deklina kaj pod palecem, potem si pa poišče nov vir dohodkov? Kaj pa naj počne z beratijo? Kako pa naj kavalirji posedajo po kavarnah in e čim naj zahajajo v kino, če ne bodo ženske služile zanje denarja? Kavarne in »kinetic« morajo vendar biti polni, če zaradi davka. Če pa kakšna deklina od lakote zboli, ker je njen kavalir preveč ječ, ali pa še premoale zaslužil, zakaj pa ne gre v bolnišnico blagajno? Ali naj pa več zasluži, kakor pač ve in zna! O, koliko je pridnih dam v Ljubljani, ki delajo dan in noč, samo da lahko kakšnega »brezposelnega« prežive in da lahko stopijo enkrat z njim vsaj v kino, če že ne pred oltar! Tako je in tako mora biti; če ne bi ženske bile tako pridne in če ne bi zaslužile, kje pa naj bi gospodarji ljubljanskega mesta jemali denar za druge ženske? Če tega ne bi bilo, bi bila »brezposelnost« pri nas, zlasti med mladino, neznozna; tako pa vendar vse živi, eni boljše, drugi slabše, ker imamo še vedno nekaj morale.«

Tako in podobno so govorili možje in žene na kongresu, jaz sem si pa vse to lepo zapisal, da bom imel trdno podlago za svoje nadaljnje študije. Pomembni naj le še to, da je bilo tiesto, kar so govorili še »podobnega«, precej bolj zanimivo, kakor to, kar sem povedal, toda vraga ne morem in tudi nočem takoj izblebetati; povem naj le to, da bo moja knjiga o naši pristni ljubljanski morali prav debela in silno zanimiva in navdve koristna za naš mili narod, da bodo še pozni rodovi vedeli, kakšna je bila in morala biti morala njihovih elavnih prednikov in prednic.

Naši predniki so bili kulturni

Nova zbirka Narodnega muzeja

Ljubljana, 28. oktobra.

Narodni muzej v Ljubljani se je obogatil z nenavadno bogato zbirko, ki bo šele v polni meri opravičila njegov naslov. Pred nekaj leti je sklenil tedanji predsednik oblastne samouprave gosp. dr. Marko Natlačen z znanim nabiralcem narodopisnega blaga prof. Otonom Grebencem odkup njegove zbirke. Pri tem odkupu sta zlasti posredovala ravnatelj Narodnega muzeja dr. Mal in sedanji senator dr. Rožič. Bogata zbirka, ki jo je nabral prof. Grebene z velikimi žrtvami in največjimi napori v teku 30 let po vseh krajih Slovenije, je prišla tedaj končno v last oblastne samouprave in njene naslednice banovine, oziroma Narodnega muzeja. Ni pa bila kljub svoji pestrosti in bogastvu še uvrščena v muzejske zbirke, ki bi bile javnosti dostopne.

Trije kulturno-zgodovinski in narodopisni strokovnjaki, to so ravnatelj dr. Mal, prof. Oto Grebene in umetnostni zgodovinar dr. Zigon urejajo sedaj v muzejskih prostorih to zbirko.

Za bogastvo zbirke pričča samo dejstvo, da so se strokovnjaki trudili okoli 5 mesecev, da so sestavili zgolj načrt kataloga te zbirke. V zbirki pa niso nikakor kakšni manjvredni predmeti, saj ti sleherni pričla ali predstavlja cel kos kulturne in civilizacijske zgodovine naših prednikov. Sleherni ti pričla o visoki stopnji njihove duševnosti, o umetniškem čutu, o čustvih, ki so izpričevala nji-

hovo versko, domovinsko miselnost in tudi njihova lirčna čustva, kakor ljubezen fanta do dekleta, moža do žene in družine do doma. Nad vse zanimiv in kakor roman je oddelek, v katerem je nazorno razstavljen razvoj, n. pr. ognja na naših tleh, tako do priprostih kuhinjskih posod, ognjišč in svetil za trske, pa skoraj do predzadnjih dni. Kakor pesmi so izdelane stare preslice in kolovrati, stare slovanske ornamentike na vseh mogočih predmetih. V tej bogati zbirki, ki ima okoli 15.000 predmetov, ne najdeš niti enega, v katerem se ne bi zrcalila naša narodna duša, vedno zmorna ustvarjanja in dojemanja lepote, vedno zmorna čustvenosti, ljubezni in umevanja harmonije.

Svet pozna po teh lastnostih Tirolsko in druge alpske dežele. Sedaj smo dobili v našem Narodnem muzeju zbirko, ki bo vse druge dežele v tem smislu spravila v senco. V zadnjem času je bilo izvršeno veliko kulturno delanje, da smo rešili vse bistvene znake našega civilizacijskega, kulturnega in umetniškega razvoja ter da so sedaj varno spravljene v Narodnem muzeju. Poudarjamo, da so izobraženi Cehi, ki so se pred vojno kot uradniki ali drugače mudili na našem ozemlju, že prej spoznali naše zgodovinsko kulturno bogastvo in je gola resnica, da so se odvažali na Češko celi vozovi našega kulturno-zgodovinskega blaga. Koliko so znanstveniki tujih narodov odpeljali, se moremo kvečjemu približno zavedati.

neka gostilničarka kmalu zapreti, češ, da jo sumim, da zahaja v njene poštene prostore in med njene poštene goste kakšna deklina sumljivega značaja: poštene ženske so Mice in France, ne pa Morale. Počasi sem si nato ogledal še vse trgovske izložbe in razložbe, kjer so imeli vse na avetu, samo morale ni bilo nikjer in njene cene seveda tudi ne.

V svoji zadregi že res nisem vedel, kaj naj začnem in kako, da dovršim tako veliko in za narod tako koristno delo, ko se spomnim, da je za takšne reči najbolje, če se skliče kongres. Kjer je kongres, tje kaj pride dosti ljudi, ki so vsi ene misli, enega duha in enega srca in polni idej. Tako je vsaj pri nas bila vedno navada. Zato sem tudi jaz stopil v bližnjo trafiko po polo papirja in po kolek: na polo sem napisal vabilo na kongres za proučevanje pristne ljubljanske morale, vabilo je pa pradjalka nalepila na steklena vrata.

Zanimanje za kongres je bilo ogromno in določenega dne se nas je zbralo v pivnici »pri sodavici« kar pet možkarjev, vsi enega duha, enega srca in ene misli, ki pa ni bila posebno dobra: pili smo namreč vli sodavico namesto poštenega vina. Za mene je bilo to že važno odkritje: piti ali pa celo prodajati čisto naravno vino, ne spada v ljubljansko moralo. Začetek je bil torej narejen.

Nato smo pa začeli razpravljati o tem, kaj je morala prav za prav. Učen profesor je trdil, da je to zbirka raznih navad in običajev, neka gospa je rekla, da spada v moralo, da se ženske poroče in tako je beseda dajala besedo, dokler so nismo pogodili, da o tem sploh ni vredno razpravljati, ker nam gre samo za ljubljansko moralo, ne pa za splošno: kaj nas pa brigajo Turki? Ti naj žive po svoje, mi pa po svoje!

Potem smo pa začeli ugotavljati, kako živi v Ljubljani etari in mladi možki in ženske svet.

Tako naokrog

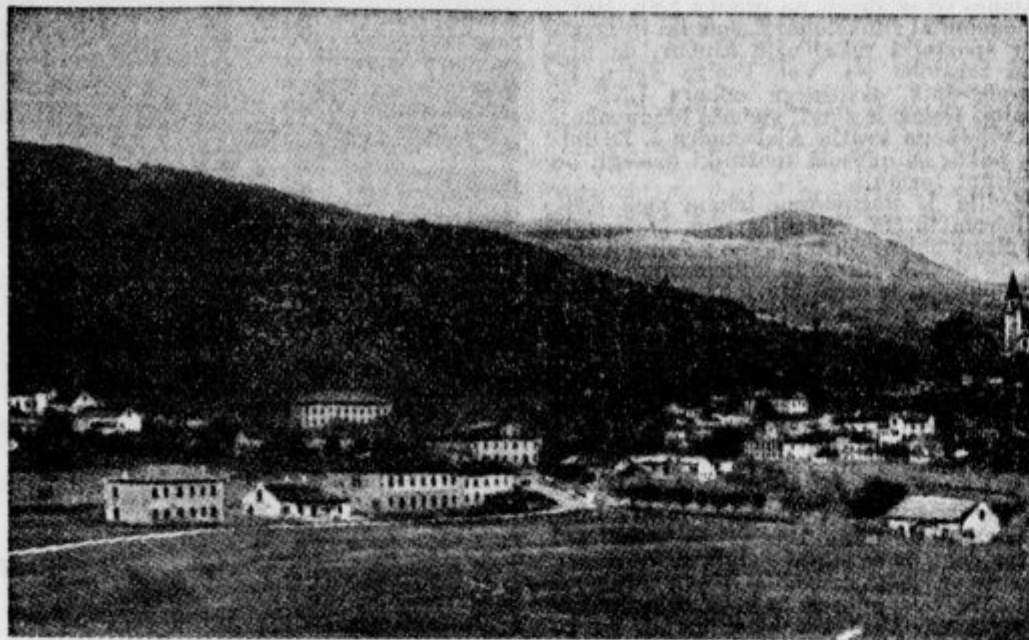
Učenci praviijo, da ni samo resnica dobra in koristna, ampak da pridejo tudi zmote in napake včasih za kakšno reč prav. Na korist napak jaz dolgo nisem verjel, na svoja stara leta sem pa le epoznal, da imajo gospodje učenci prav.

To se je ga godilo tako: Nekje sem bral, da išče nekdo svoje izgubljeno moralo, brati bi bil pa moral »marelo«. Zmota res ni bila posebno huda, ker sta si marea in morala precej v sorodu: če dežuje, razpneš nad seboj dežnik ali marelo, če si pa poln lumparij in umazanij, se pa ogrneš v moralo, kakor je pač bolje, ker je moral mnogo vrst, kakor je tudi dežnikov mnogo vrst. Ker sem pa velik domoljub in rodoljub, sem pri premišljevanju o marea in morali prišel na sijajno misel, da ne bi škodovalo, če bi človek začel preiskovati, če nimamo mi Slovenci tudi kakšne lastne narodne morale: če imamo narodno rdečo marelo, se bo menda dala najti nekeje tudi naša lastna narodna ali pa vsaj ljubljanska morala.

Z vsjo vneimo, kakor jo tako važno in za narod koristno delo zasluži, sem se lotil iskanja pristne ljubljanske morale. Najprej sem obšel vse ljubljanske kavarne, pa so mi na moje vprašanje, če imajo kaj morale, povsod odgovorili, da dobim pač lahko črno kavo, belo kavo ali pa kakšno žganje, o kakšni morali pa da nič ne vedo, ker je še nikdar ni nihče zahteval. Moj trud po kavarnah je bil torej zastonj; videl sem pač vsakovrstne ljudi, tudi ženske, ampak o morali ni bilo ne duha ne aluha. No, sem se potolažil, pojdem pa še po gostilnah pogledat. Lazil sem od pol litra do pol litra ves božji dan okrog in še pozno v noč, pa tudi nisem nič opravil, pač pa bi me bila dala

Od Soče čez Zilo

Kraj, ki ne smemo pozabiti, da so slovenski

Trnovo pri Ilirski Bistrici s samostanom sester de Notre dame

Koroško hočejo ponemčiti

Slep bi moral biti, kdor bi ne uvidel, da de-fajo na Koroškem s polno paro na to, da bi to lepo deželo popolnoma ponemčili. Šola stoji po-polnoma v službi germanizacije. Obe slovenski narodni šoli, tako ona v St. Jakobu v Rožu kakor tudi ona v St. Rupertu pri Velikovu, sta zaprti. Mesto tega so postavili v Podrožici nad St. Jakobom trirazredno nemško šolo in poleg nje še nemško cerkev, za katero so tudi med Slovenci pridno zbirali darove. Tako so v tej trdo slovenski župniji St. Jakobu v Rožu s pomočjo priseljenih nemških železničarjev napravili prav ob vznožju Karavank nemško kolonijo oz. nemški jezikovni otocič.

V St. Rupertu pri Velikovu niso zgradili nove nemške šole, ker je v Velikovu zadosti nemških šol. V te nemške šole v Velikovu mora hoditi vsa slovenska deca iz slovenske velikovske okolice. Nemška osnovna šola v Velikovu skrbi, da se ta deca temeljito ponemči. V glavno šolo v Velikovu, tako imenujejo zdaj prejšnje meščanske šole, pa pohaja ne le mnogo de-ce iz šentrupertske fare, marveč tudi iz župnij St. Štefan, Šmarjeta, Vobre, St. Jur. Ko ti slovenski otroci začnejo hoditi v mestno šolo, govorijo vsi po potu med seboj slovensko. A ko-maj so se malo bolj privadili nemščini, jim učitelji zapovejo, da morajo po poti v šolo in iz šole govoriti med seboj nemško. In vsa ta slovenska deca se začne posluževati nemščine kot običajnega jezika.

V Ljubelju nad Borovljami je tudi Šulferajm postavil šolo, da se more slovenska deca uspeš-neje ponemčevati. Istotako so prizidali carinski hiši v Beli enorazredno šolo, ker če mora slovenska deca hoditi v šolo v oddaljeno železno Kaplo, se ne more zadosti hitro in zadosti temel-jito ponemčiti. Tudi v goriških grapah: Lobnik, Lepena, Remšenik so odprli šole. Posebnost teh šol je, da so počitnice pozimi, ker bi tedaj otroci iz oddaljenih goriških krajev zaradi snega ne mogli hoditi v šolo. Tako so prav temeljito poskrbeli za počasno a gotovo ponemčenje tega gorskega ljudstva.

Tudi v Potočah pri Libelčah so vzdali v carinsko poslopje enorazredno šolo-ponemčeval-nico. In gori pri Sv. Lovrencu nad Dravogradom je tudi Šulferajm sezidal šolo, da se more ljud-stvo tik ob državni meji temeljito ponemčiti.

Da vse ostale osnovne šole v Slov. Korošani vrše potujočevalno delo s polno paro, ni treba posebej omenjati.

Ali res ni nobene pomoči, da se to nemoral-no raznarodovalno delo ustavi? Ali je res naš rod na Koroškem neizbežno zapisan narodni smrti?

Tekom zadnjega poldruga desetletja pa se je ponemčevanju v šoli marsikje pridružilo še potujočevanje v cerkvi. Vzemimo samo nekaj pri-merov. V Podkloštru v Ziljski dolini je bil do l. 1919 za župnika dr. Cukala, zdaj ravnatelj bogoslovja v Mariboru. Tedaj je bil nastavljen kot kaplan v Pokloštru Juri Rieder, Nemec po rodu. Bil je slovenskega jezika prav malo zmoe-žen in je vsled tega moral v prav kratkem času zapustiti Podkloster. V cerkvi je bilo namreč povečini vse slovensko. A preteklo je od l. 1919 petnajst let in v Podkloštru župnikuje zdaj Ne-mec, nezmožen slovenskega jezika, in v cerkvi je vse nemško.

Vzemimo drug primer: Marija na Zili. Tu je pastirval do l. 1919, g. župnik Meško. Tedaj je bilo v cerkvi Marija na Zili in v podružnici v Bačah ob Baškem jezeru vse slovensko. A dan-es? Na Zili župnikuje nemški župnik in v cerkvi je vse nemško. Baje so nemškega žup-nika napadali, da premalo radikalno germani-zira. In govori se, da jim je odgovoril: »To jaz bolje razumem nego vi.«

Vzemimo Krčanje na Svinji planini. Tu je dolgo vrsto let župnikoval župnik Drdlik, ro-dom Čeh. V cerkvi je bilo vse slovensko. Gosp. Drdlika je soprovidiral tudi sosedno ponemčeno župnijo Golovico (Wölfnitz). Potem pa so gosp. Drdlika upokojili, dasi je bil še čvrst in zdrav, na Golovico je prišel nemški provizor g. Mynder, popolnoma nezmožen slovenskega jezika, in ta gospod zdaj soprovidira tudi Krčanje. In ondi, kjer se je od pamtveka pridigovalo samo slo-venski, se zdaj pridiguje izključno po nemško in otroci morajo moliti in se učiti veronauka v nemškem jeziku.

Vsiljuje se nam primera s misijoni. V mi-sijonih uče misijonarji paganska ljudstva ver-skih resnic in molitve v jeziku teh nekulturnih ljudstev. A na Koroškem, Cela vrsta župnij je, v katerih pastirujejo nemški duhovniki sloven-ske vernike izključno v nemškem jeziku. Pri-šlo je že tako daleč, da v nekaterih slovenskih župnijah slovenski otroci ne znajo več sloven-sko moliti, ker se pri katehezi uče le nemško moliti. Starši otrok ne znajo po nemško moliti — in posledica? Nehali so po hišah moliti rožni venec. Otroci ga ne znajo moliti po slovensko, starši ga ne znajo moliti po nemško, pa so ga moloh oostili! Ali niso gorostasne razmere?

Krči se nam srce, če premišljujemo, kako propada naš jezik in naša narodnost na Koroškem. Živo čutimo, da so koroški Slovenci ud našega narodnega telesa. A ta ud odmirja in ni mogoče drugače, kakor da vsi ostali udje, da celo telo čuti to bol. Nekoč je tako lepo pel pesnik Medved o Vrbskem jezeru:

Jezero Vrbsko, kras Korotana,
biser prirodne lepote — znaj,
da krvavi mi, da peče me rana,
kadar se nate spominjam sedaj!

A ti verzi ne veljajo samo za lepo Vrbsko je-zero, marveč veljajo za ves naš lepi Slovenski Korotan. Lepa je ta slovenska zemlja, zdravo je to slovensko ljudstvo — a nevarnost je veli-ka, da se bo ta lepa slovenska zemlja ponem-čila, da bo to dobro in zdravo slovensko ljud-stvo utonilo v nemškem morju. In če z brid-kostjo v srcu mislimo na to, eno moramo storiti, namreč, da najkrepkeje protestiramo proti te-nu brutalnemu ponemčevanju našega ljudstva na Koroškem!

— Pri zastrupljenih, ki jih povzroči pokvarjena hrana, dalje alkohol, nikotin, morfij, kokain in opij, je uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice zelo važno domače sredstvo. Zdravniški strokovni spisi nava-jajo, da pri zastrupljenih s svinčcem »Franz Josef« voda ne le naglo odstrani najbolj trdovratno zaprtje marveč tudi učinkuje kot specifično protisredstvo. »

Novice z Goriškega

Vojaško pokopališče Sredi polja (Redi-puglia) pri Trzinu so 21. t. m. obiskali fašisti iz Bologne. Bili so slovesno sprejeti. Po službi božji so Bolonjani obiskali Trst. Obi-skali so tudi Podgora in Gorico. Pri tej pri-liki je odv. De Cincque slavil junaško brigad Caiale, Piva in Cuneo, ki so se borile na »vrhu smrti« nad Podgora.

Nova planinska koča v Moženci. Itali-jansko planinsko društvo »Societa Alpina della Giulie« je v zadnjih letih postavilo več planinskih koč v spomin na prostovoljce, ki so padli za Italijo v svetovni vojski. Prav ruceiu Suppanu (Zupanu), kateri je padel sedaj je na Bovškem dograjena nova planin-ska koča, ki se bo imenovala na čast Fer-10. avgusta 1916 na Krasu. Koča stoji pod Rombonom. Od predliške ceste vodi do nje čez potok Koritnico zlozna gorska pot. Koča je kake 3 kilometre proti jugu od Spodnjega Laka. — Te planinske koče so važne italijan-ske nacionalne postojanke sredi slovenskega ozemlja.

Italijansko sodišče za zaščito države v Rimu bo sodilo — tako poroča Corriere della Sera — 6. novembra tri Italijane: Siona Segre, Leona Gimbura in Marija Levija, ki so pripadali prepovedanemu antifašističnemu društvu »Giustizia e liberta« (Pravica in svoboda). Dne 11. marca t. l. se je iz Svíce pri Laganu pripeljal avto, ki ga je sofiral Segre, z njim se je vozil Levi. Ko so avto-mobil na meji temeljito preiskali, so državni organi našli v njem polno protifašističnih letakov, tiskanih v Parizu. Ko je Levi to videl, je bliskovito planil proti jezeru in pla-vaje prišel v Svico. Segreja pa so zaprli. Preskava je potem dognala, da je v Turinu skupina protifašističnih izobražencev, katere vodi dr. Leone Giusburg, Serge in Giusburg bosta sedaj sojena, Levi pa je na varnem.

Novi fašisti. »Il Popolo di Trieste« pri-obuče seznam na novo pripuščenih članov fašistične stranke. Tržaški seznam obsega kakih 300 imen, izmed katerih omenjamo ne-katere: Abrami (Abram), Bisiachi (Bizjak), Brattina, Bassa, Budan, Brecelli, Battich, Boico, Braida, Baiz, Brajavež, Braicovich, Comar, Crastich, Crusizio (Krušič), Cris-manceh, Cigoi, Codrig, Debeuz, Dragovina itd. V Postojni je n. pr. sprejet med fašiste Vidmar Giovannini; v Košani pa tile: Ma-leckar Matija, Maslo Anton, Gustinčič Gio-vanni, Masl Giov., Skerianz Ant., Rupic Giov., Susa (Suša), Sprohar, Vatovec, Mahne, Volk. — V Štjaku so: Hlača, Počkar, Lipa-nje. In tako dalje.

Zaradi tihotapstva sta bila obsojena vsak na 685,70 lir pogojno 32 letni Jakob Trugar in 19 letna Cecilija Zaje iz Cerkna. Obtožena sta bila, da sta tihotapila moko, kavo in tobak.

Zaradi fingiranega ropa eno leto, Dne 29. septembra je Marija Šleiko iz Potoč pri Černičah karabinijerjem naznanila, da sta

Na Slovaškem in Podkarpatskem

Vtisi s potovanja po češkoslovaški republiki

Lepo mesto ob Donavi

Bratislava, center slovaškega življenja. Pestra in bogata v preteklosti, pestra in bogata v sedanjosti. Bratislava je že od 1. stoletja po Kr. stalno naseljena, saj je ugodna lega ob nabrežju mogočne Donave in ob vznožju Malih Karpátov samoposebi vdihnila Rimljanom misel, usvariti tukaj mostišče vojaškega taborišča Carnuntum. Izmenično so tod hrumeli Gotje, Huni, Obri in Slovani. Blesteča tradicija kronskega mesta se je pričela že leta 1563, ko se je nadvojvoda Maksimilijan dal kronati. Do leta 1890 je bilo v bratislaviški katedrali kronanih enajst kraljev in osem kraljic iz habsburške vladarske hiše. V času od 1563 do 1848 je bila Bratislava dejansko glavno mesto madjarske kraljevine. Ta zgodovina je mestu vtisnila svoj neizbrisni pečat. V tem kronskega mesta se naseljuje plemstvo in preplavalja trgovsko in javno življenje madjar-ski element. Iz te dobe izhajajo vse tiste gotične, renesančne, baročne, rokokojske in klasicistične znamenitosti, ki jih je tukaj v izobilju. Šele v 19. stoletju se more uveljaviti slovaški živelj ter pri-čenjajo ob narodnostni probuji delovati znameniti češki in slovaški rodoljubi, potem ko so bili že v 17. stoletju z razvojem slovaške književnosti podani idejno literarni temelji takšnemu delovanju.

Pestra in bogata v sedanjosti. Živ-zav po me-stu. Vse to prinaša živahno industrijsko in trgov-sko življenje. Že leta 1818 je od tukaj zapeljal prvi parobrod po širni Donavi, od leta 1830 pa je pri-čel redni parobrodni promet. Neprimeren podvig pa je doživel to trgovinsko in prometno življenje po 31. decembru 1918, ko je češkoslovaška vojska zasedla Bratislavo, ki je postala glavno mesto Slo-vaške. Živ-zav ob Donavi: saj leži Bratislava ob li-

Podkarpatski Babilon

Potem je sledila Trnava, »slovenski Rim«, z neštetiimi cerkvami. Dejansko duhovno središče Slovaške, kjer ima svoj sedež Društvo sv. Vojteha (naša Mohorjeva družba), ki šteje 96.000 članov. Nato Nitra s starodavno Pribinovo cerkvijo! In je šla potem pot od Leopoldova v Košice, središče vzhodne Slovaške, in Užhorod, središče Podkarpat-

Užhorodska žida

ske Rusije. Od Leopoldova do Ružomberoka sva se vozila skupaj s prelantom Andrejem Hlinko, ki sem ga bil prejšnji dan spoznal in se z njim seznanil v Trnavi. O vsem mogočem sva se razgovarjala, o Slovaških in Slovencih, stanovski državi, slovaških cerkvenih razmerah itd. Spetoma mi je kazal in razlagal veličastne lepote karpatskega sveta in Vi-soke Tatre v ozadju. Izraz obraza je prešel v pri-srčen smeh in dobrodušno razpoloženje, ako je na tratah ob progi opazil mladež, ki je breala žogo. »Eškat«, je vzklikal zaporedoma, se smejal in ka-zal na breajočo mladež (Eška = po S. K. — »sport-ni klub«). »Ali imate to tudi v Sloveniji?« je vmes spraševal in nadaljeval potem razgovor o drugem. V Ružomberoku sva se poslovila ter me je povabil, naj se pri vrnitvi iz Podkarpatske Rusije gotovo oglasim pri njem.

V rani uri smo prispeli v Užhorod, glavno me-sto Podkarpatske Rusije. Uhoga Podkarpatske Ru-sija! Dolga stoletja je ta slovaški podkarpateki narod živel in trpel v robstvu v tem karpatskem svetu. V plodni madjarski ravnini so trpeli Rusina (Ukrajince, Velikorusa) kvečjemu kot sezonskega delavca, ki se je pozimi vračal v gore. Tako je ta borni narod živel, obdan od divje gorske prirode, preganjan od madjarskih orožnikov in stiskan od židovskih krčmarjev. Po členu 10. sentžermenske mirovne pogodbe je ta svet med 20° in 15' ter 24° in 34' vzhodno od Greenwicha pripadel češko-slovaški republiki kot avtonomen del s široko sa-moupravo. In Užhorod, ki so ga Madjari na svo moč zapostavljali, je postal podkarpatsko središče. 28.000 prebivalcev šteje z babilonsko pomekanim prebivalstvom. Sedem narodnosti, nič manj vero-izpovedi, med katerimi so najmočnejši grkokatoliki, kalejdoskop najrazličnejših konfesarov. Poleg naj-elegantnejšega gospoda razcapan cigani in zane-marjen poljski žid, poleg poslatnega ognjekega ši-rokerogatega vola najmodernejši avtomobil. Ob pravih stanovanjskih podrtjih velikomestna četr-t »Galgac«. Na trgovinah po tri, štiri, pet napisov. Hebrejskega najdeš skoraj na vsaki trgovini. 95% trgovine je še danes v židovskih in madjarskih ro-kah. Kakšen narod je prav za prav ta podkarpat-ski? Politični so napravili iz tega politično vpraša-nje. Agrarci in narodni socialisti pravijo, da so to Velikorusi, lidovei in socialni demokrati pa, da so Ukrajinci. Sredi te razprtije pozabljajo ljudje na to, kako bi trgovino izvlili iz rok tujemu življu. Tukaj imajo cigani celo svojo šolo in svojo posebno mestno četrt s svojim županom, ki vrši obenem po-sle mestnega čestnega pometaja. Je baje sila hud diktator, ki odloča kar na licu mesta s fizično silo in s fizičnim obračunavanjem. Užhorod ima še obil-ko drugih zanimivosti. Znamenje mesta je vinski hram. Na tako zvani Globoki cesti imaš zapore-doma mnoštvo gostiln in vinskih klet. Češki urad-niki dajejo prednost pivu, okoličani pa palenki (vodki, žganju). V Pragi hodijo k Fleku in sv. To-mažu ter pospravljajo pridno »Talijance« in »Po-ljake«, v Brnu k Rotterju in drugam, v Bratislavi zahajajo »pod viechoue« (naš vinočoh). V Užhorodu imaš od vsega tega nekaj pestrosti, ki se razliva po tem čudovitem babilonskem mestu, ima potem svoje poudarke pisarnosti alogov. Poleg grkokato-liške katedrale, rimskokatoliške, sinagoge, pravo-slavne cerkve, luteranske, kalvinske cerkev itd. Poljski Karpati v ozadju očevojejo spomin na čas, ko so ob znanem vpadu ruske armade v podkar-patsko ozemlje v neposredni bližini Užhoroda ne-mo zijale cevi ruskih topov. Tudi danes je ta svet ogrožen. Toda vae intrige za neko skupnost ognje-poljskih meja ne bodo uspele. Narod, ki so ga Madjari zapostavljali in uničevali, ne mara o njih ničesar vedeti in je zadovoljen s stanjem, ki mu ga je prinela češkoslovaška republika. —c.

V Bologni se je pred tamkajšnjim poltijskim sodiščem pripetil tale primer. Vršila se je razpra-va, na katero pa ni prišel odvetnik, ki ga je sodi-šče določilo. Zato je sodnik vprašal, če bi kdo od navzočnega občinstva prevzel zagovor. Obtožene-c, ki se je imel zagovarjati zaradi neznanega poli-cijskega prestopka, se temu ni protivil. Javil se je mlad, elegantno obločen gospod, ki je imel tako sijajen govor, da mu je občinstvo hrupno plaskalo. Celo sodnik sam je bil zadivljen nad njegovim go-vorom, tako, da je vprašal, ali ni morda odvetnik. »Seveda«, je odvrnil elegantni gospod. »Bil sem celo državi tožilec, predsednik sodišča in — mi-nister.«

V sodni dvorani je zavladala tišina, ki so jo molili samo pritaženi vzkliki začudenja. Govornik je nadaljeval: »Toda jaz sem bil tudi že sojen zaradi umora in veleizdaje; bil sem pa tudi že rabelc.«

Začudenje dvorane se je pretvorilo v grozo. Sodnika je vrglo s stola. »Jaz sem namreč igravec Luigi Pistoresi,« je zaključil govornik. »O tem se lahko drevi sami prepričate v gledališču.«

Obtoženeec je bil obsojen na najmanjšo kazen treh lir, ki mu jih je plačal njegov zagovornik. Zvečer pa je bilo gledališče nabito polno.

★

Program. On: »Kaj boš pa delala nočjo?« Ona: »Po večerji bom nekaj časa brala, nato poslušala radio — in tako dalje.« On: »Ker si že pri tem, in tako dalje, te pro-sim, nikar ne pozabi, da mi pri srajci manjkajo trije gumbi.«

Slovakinja v narodni noši

niji Regensburg—Galatz, 2230 km dolgi rečni pro-gi. Z lepim razvojem Komenskaga univerze, šte-vilnih muzejev in drugih kulturnih ustanov je za-živeljo tudi narodnostno kulturno življenje. Silno veliko žrtvuje za kulturne stvari bratislavska me-stna občina, kar je prvenstvena zasluga znanega kul-turnega delavca dr. Ovidija Fausta, ki je poskrbel tudi za ureditev raznih dragocenih arhivalov, ki pa ima tudi veliko smisla za podpiranje naše sloven-ske umetnosti. O tem ve mnogo povedati naš odli-čni slovenski umetnik in slikar Ivan Zabolta, po-rodu Priek, ki se je tukaj že pred vojno naselil in se čisto udomačil. Tukaj snuje in deluje, pravi, da na Slovenijo mnogo misli, da ga pa ne vleče iz Bratislave nikamor.

Kamorkoli sem stopil v središče mesta, sem slišal pretežno madjarski in nemški. Prijatelj Za-bolta me je potolažil: v predmestjih je drugače. Trgovina je večinoma v rokah Madjarov in Nem-cev in pomisliti je treba, da je Bratislava medna-

Slovak z dudo

rodno mesto. Za vsakogar, ki prihaja v Bratislavo in na Slovaško, je važno vedeti, da šteje Slovaška 3.332.631 prebivalcev, od tega je 636.000, to je 21,5% Madjarov, in da šteje sedem distriktov ob Donavi 255.000 Madjarov napram 19.000 Slovakom. Narodnostno dinamični proces je bil tukaj obraten kakor na Češkem in Moravskem. Tamkaj je češki živelj zmagovalno prodiral proti nemškim posto-jankam, dočim so se Slovaki pred madjarskim na-valom umikali. Kdor ni o takšnih stvarih poučen, bo po nepotrebnem dobil o Slovaški in Slovaki-h napačno mišljenje. Saj so bile do leta 1918 na tem ozemlju izključno madjarske šole, iz katerih je izšla tudi današnja nacionalno zavedna slovaška inteligenca. Današ pa predstavljajo slovaške šole močne narodnostne postojanke, iz katerih prihaja nov duh in nov rod. Pred tem so bo madjarsčina morala umakniti.

jo na poti med Rihembergom in Stanjelom napadla dva neznana oborožena moška in jo oropala. Karabinijeri pa so dognali, da si je ženska napad izmislila, vsled česar je dobila 23. oktobra v Gorici eno leto zapora.

Nedeljski sport

Čuvali bomo Jugoslaviijo

Zaobljuba ljubljanskih nogometašev pred 2500 gledalci - Domači derby med Ilirijo in Primorjem

Ljubljana, 28. oktobra.

Spominska proslava na našega velikega vladarja, blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je privabila okrog 2500 gledalcev na igrišče ASK Primorja, kjer so se ob 14.30 zbrali nogometaši vseh 13 ljubljanskih klubov k zaobljubi. V to svrhu je bila tribuna krasno dekorirana z državnimi in žalnimi zastavami, nad vhodom v oblačilnice pa je stal doprsni kip blagopokojnega vladarja, delo akademskega kiparja gosp. Pirnata. Točno ob 14.30 so se zbrali nogometaši ljubljanskih klubov, 13 po številu, pred tribuno, s sodniškim zborom in upravnim odborom ljubljanske nogometne zveze na čelu. Na levem krilu je stala uprava LNP, nato je sledil na njeni desnici zbor nogometnih sodnikov, nato pa klubi Primorje, Ilirija, Hermes itd. Na sredi tribune se pojavil predsednik ljubljanske nogometne podzveze g. dr. Köstl, ki je mel naslednji spominski govor:

Sportniki Ljubljane, spoštovano občinstvo!

V teh trenutkih je zbrana na zelenih igriščih in očrtanih livadah po širni naši državi, od Jesenic do Gjevčelije, od Splita do Caribroda, velika armada jugoslovanskih nogometašev in sportnih delavcev. Nad dvajset tisoč mladih src in čistih duš!

Več desetstotosev mladih pripadnikov današnje zbornice se globoko klanja večnemu spomnu svojega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Naš ljubljani vladar in veliki pokrovitelj naše vrhovne sportne organizacije, naše Jugoslovanske nogometne zveze je v francoskem mestu Marseju mučenšiču daroval svoje dragoceno življenje na oltar naše domovine in na oltar svetovnega miru med narodi.

Tovariši! Izgubili smo kralja-vojaka in junaka, ki je slavil zmage svojega orožja pri Kumanovem, na Bregalnici, pri Ceru in na Kajmakčalanu, ki je pretrpel s svojimi junaki mučenšič pot skozi Albanijo. Izgubili smo kralja Zedinitelja, ki je otvobilil in združil Slovence, Srbe in Hrvate v veliki Jugoslaviji. Izgubili smo kralja-očeta, ki je bil med nami največji ne samo radi svojega kraljevskega položaja, temveč tudi po svoji avtoriteti, odgovornosti in samozatajevanem žrtvovanju za nas vse. Izgubili smo kralja-državnika, ki je bil največji sodobni tvorec sporazuma in miru na slovenskem jugu, na Balkanu in v Evropi.

Tak je bil naš veliki pokrovitelj!

Nihče ne more danes pretehtati skrite, tihe boli, ki grize srca jugoslovanske sportne mladine! Da, baš žalost jugoslovanskih sportnikov je brezmejna. Mi sportniki smo z zanosom vedno in često sprejemali izraze priznanj in simpatij od velikega vladarja. Z njegovim visokim pokroviteljstvom je bila od početka počaščena naša vrhovna nogometna organizacija. Veliki naš pokrovitelj je pogosto iskal prilike za direktni stik z našimi sportniki. Daroval je več dragocenih zlatih pokalov za poglobitev viteškega tekmovalstva med mestnimi, podzveznimi in meddržavnimi reprezentanc. Z nami se je veselil zmag na zelenem polju, z nami je delil razočaranja, kadar smo doživeli tudi kak neuspeh. Naše veselje, njegovo veselje! Naša žalost, njegova žalost!

Mnogi izmed vas se še dobro spominjate one nedelje pred osmimi leti na starem igrišču Ilirije. Bila je finalna tekma med Belgradom in Zagrebom za kraljevi pokal. Veliki pokrovitelj in darovalec je bil osebno prisoten in lastnoroko je izročil svoj pokal zmagovalnemu zagrebškemu moštvu. Ta sportni dogodek ostane največji za našo ožjo domovino.

Tovariši sportniki! Samo urejena in močna država nudi narodu mirno življenje. Le v takem narodnem izživiljanju najde sportni pokret krepak razmah. Zedinitelj našega naroda in ustanovitelj velike Jugoslavije, takojni vladar je položil temelje, da se razvija tudi naš sportni pokret pod solncem svobode.

Tovariši sportniki! Globoko se poklonimo spomnu mrtvega pokrovitelja in mu izkažimo svojo viteško sportno čast. Pozivam vas, da zaključite z menoj:

Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju trikratna Slava!

Sportniki tovariši! Z zadnjim dihom nam je nepozabni pokrovitelj izrek svojo oporoko: Čuvali bomo Jugoslaviijo! Spomnimo se tudi pomembnih besed, ki jih je nam sportnikom izrek vladar pred osmimi leti na ljubljanskih tleh: »V viteški borbi se borite za blagor in napredek domovine, v korist velike Jugoslavije!«

V teh posvetilih si nam, veliki naš pokrovitelj, pokazal, kako naj sportna mladina dela in živi za narod in državo. V desetstotosev mladih srcih v tem trenutku zbrane sportne omladine odmeva samo ena volja, samo en sklep:

Čuvali bomo Jugoslaviijo! To hočemo, to moramo, to bomo!

Čuvaljmo Jugoslaviijo! To bodi naša obljuba, prisega.

Čuvaljmo Jugoslaviijo! To bodi vsebina našega viteštva, hvaležnost do največjega viteza našega rodu.

Čuvaljmo Jugoslaviijo! To bodi izpoved naše zvestobe nasledniku njenega ustanovitelja, našemu mlademu kralju, Nj. Vel. Petru II.

Izpolnitev te svete oporoke bodi naša prva dolžnost! V to zastavimo svojo viteško, sportno besedo.

Blagopokojnemu viteškemu kralju so nogometaši zaklicali trikrat »Slava!« — nato pa so položili v roke g. dr. Köstla zaobljubo, ki je napravila na vse navzoče mogočen vtis. Po tem delu proslave se je vršil drugi del in sicer nogometna tekma med domačima rivaloma Ilirijo in Primorjem; dobiček današnje prireditve gre v fond viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

ILIRIJA : PRIMORJE 3:3 (3:1)

Moštvu se predstavi sodniku g. Jordanu v naslednjih postavah:

Ilirija: Malič — Svetic, Berglez — Unterreiter, Sočan, Pogačnik — Ice, Slapar, Pikič, Jež, Doberlet.

Primorje: Starec — Hassl, Bertoncelj — Zemljak, Zavri (Kukanja), Boncelj — Slamberger (Janežič), Makovec (Pupo), Pepček, Jež, Hanžija.

Igra je bila v spomin na blagopokojnega vladarja prekinjena med 9. in 10. minuto s spominskim molkom.

Igra ni bilo taka, kakor je marsikdo mislil, da se bo odigrala namreč v duhu današnje žalne

manifestacije, ampak je šlo prav zares, kakor v prvenstvenih tekmah. Sta si stala vsak proti pač Iliriji in Primorju, ki izrabita prav vsako priliko, da obvarujeta svoj renome. In vsaka tekma med omejenima nasprotnikoma bo vedno napeta, ostra, pa najsi je še tako prijateljskega značaja. In tako je bilo tudi danes; napetih momentov ni manjkalo in tudi lepih akcij smo precej videli na obeh straneh.

Prvih sedem minut so zaigrali črno-beli tako lepo in tako fino, kakor že dolgo ne. Izgledalo je, da bo danes najbolj razvlečen gledalec nogometnih tekem prišel na svoj račun. Toda njihove lepe kombinacije in fine akcije so trajale prav malo časa. In v tem času, t. j. v 4. minuti je Makovec zabil prvi gol in postavil stanje 1:0 za črno-bele. Do tedaj je bilo Primorje v absolutni premoči. Toda situacija se obrne, Ilirija se znajde in nudi Primorju ne samo trd odpor, temveč ga še stisne. Posledica tega je izenačenje po Pikiču v 16. minuti. V 18. minuti postavi Pikič s krasnim strelom 2:1 za belo-zelene, v 29. minuti pa zopet on strelja in prvi polčas konča 3:1 za belo-zelene.

V drugem polčasu začnejo zopet Ilirijani a polno paro, toda črno-beli se počasi zopet znajdejo. V 5. minuti strelja Jež in stanje se spremeni na 3:2. Primorje se začne uveljavljati s smiselnejšo igro, vendar se opaža obojestranska popustljivost, ki postaja pri belo-zelenih večja. Zato je Primorje v 24. minuti po Pepčku izenačilo in postavilo stanje 3:3, ki se do konca ne spremeni.

O moštvi tole: Enim kot drugim se pozna pavziranje. Ako bi Primorje ves čas tako igralo, kakor prvih 7 minut, bi bila današnja tekma sploh najboljša, kar jih je igralo. Primorje je popustilo, močno popustilo in dostikrat ni doseglo višine povprečnega kluba. Najslabši mož je bil Starec. Na njegov račun gresta dva gola. Ožja obramba ni bila povsem sigurna, vendar je Bertoncelj nadkriljeval svojega partnerja. Tudi krilska vrsta se je večkrat ločila, z Zavrlom v sredini je dobra pridobitev za moštvo. Napad je ugaljal samo v začetku prvega in proti koncu drugega polčasa. Z Makovečev blesuro je precej izgubil. Leva stran je bila boljša od desne.

V ilirijanskem moštvu se je najbolj odlikoval Pikič, ki je bil sploh najboljši mož na polju. Dobro je branil vratar Malič. Tudi tu nista bila branilca dovolj sigurna, a sta se zlasti v gnejah pred golom uveljavljala. V krilski vrsti je šepala desna stran, kajti nasprotno levo krilo je le malokdaj zadrla. V napadu se je poleg že omenjenega Pikiča dobro držal Slapar in tudi Ice je z današnjo igro pokazala, da je njegovo mesto v prvem moštvu. Slaba je bila leva stran in se zlasti krilo vedno bolj pozna, da je za zaslužen pokor.

Občni zbor ljubljanske plavalne podzveze

Ljubljana, 28. oktobra.

Danes popoldne je polagala ljubljanska plavalna podzveza obratun svojega enoletnega delovanja v poslednji poslovni dob. V posebnih prostorih kavarne Emone so se zbrali zastopniki klubov ter upravni odbor, ki so pregledali delo preteklega leta ter napravili sklepe za bodočnost.

Sodniška plavalna sekcija

Ob 9 se je zbrala k svojemu zasedanju sodniška sekcija. Predsednik g. Kramaršič odpravi občni zbor ter konstatira sklepčnost. Najprej se spominja tragične smrti blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, kateremu se navzočni poklonijo s trikratnim »Slava!« Obenem se sklene, da se pošlje na zbor sodnikov v Zagreb dopis, da-le-ta tolmachi najgloblje sožalje ljubljanske sekcije na najvišjem mestu.

Iz občnega zbora posnemamo naslednje važnejše stvari:

Stalež sodnikov je 13, in sicer 10 stalnih ter 3 začasni, ki bodo tekom leta napravili izpite. Sekcija je sodelovala na meddržavnih reprezentativnih tekmah. Blagajnik poroča, da je v blagajni 438.50 Din golovine, prometa pa je bilo 1639.75 Din. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Kramaršič, tajnik Bradac, odborniki: Stergar, Pevalek in Potokar. Nadzorni odbor: Pöschl in Kavšek.

Občni zbor je konstatiral, da so fungirali na državnih prvenstvih ter meddržavnih reprezentativnih tekmah nekvificirani sodniki za skoke. Zato odločno zahteva, da se v bodoče ne sme več kaj eličnega dogajati ter naj se za take tekme brezpogojno delegirajo stalni zvezni sodniki s položenim izpitom za skoke (Dubrovnik, Budimpešta) — Dalje je občni zbor konstatiral, da so se vršila tekmovalja (medmestna tekma Ljubljana—Sušak), na katerih so bili od strani prireditelja določene osebe, ki niso zvezni sodniki, dasi je bilo navzočih dovolj zveznih kvalificiranih sodnikov. Na Sušaku je na pr. sodil waterpolo tekmo g. Blažina, ki ni zvezni sodnik in to kljub temu, da so bili navzoči zvezni sodniki. Ljubljana je celo predlagala, da sodi to tekmo zvezni sodnik Sušakar Reč. — Zbor sodnikov naj v sporazumu z zvezo izda odredbo, da se nobeno mednarodno tekmovalje ne sme vršiti, ako ne bosta v žiriji vsaj dva zvezna sodnika (tekma (MSK v Mariboru o priliki mariborskega tedna). — Kljub temu, da je ljubljanska sekcija po številu sodnikov najmočnejša, se ne delegirajo ljubljanski sodniki nikdar v mednarodne reprezentativne tekme, pač pa se na lieu mesta, ko prisostvujejo kot gledalci, pritegnejo k sodelovanju, ker so pač potrebni. Stroške, katerih sami itak niso nikdar zahtevali, jim tudi nihče ne povrne.

Po občnem zboru sodniške sekcije sledi

občni zbor LPP

Občni zbor odpravi predsednik g. A. Gnidovec, ki pozdravi vse navzoče. Tajnik g. Pöschl je v kratkih in izčrpnih besedah podal celoten pregled delovanja ljubljanske plavalne podzveze v pretekli sezoni, ki je bila zelo bogata in seveda tudi plodonosna. Blagajniško poročilo je podal gospod Svetek Rajko.

Daljša debata se je vnela glede oddaje mesta za prihodnje podzvezno prvenstvo. Ljubljana je bila seveda za to, da se vrši v Ljubljani, kar je zlasti za Ilirijo zelo važno, kajti ona mora nad 40 tekmovalcev, ki jih postavi na tako tekmovalno, peljati iz Ljubljane, kar pa stane. Zato se je sklenilo, da se vrši podzvezno prvenstvo v dneh 17. in 18. avgusta pod istimi pogoji ter z istim

Tekmo je sodil g. Jordan, ki je napravil nekaj napak, ki pa niso bistveno vplivale niti na potek, niti na rezultat tekme.

Prisega mariborskih nogometašev

Maribor, 28. oktobra.

Danes so se zbrali na igrišču SSK Maribor nogometni funkcionarji, sodniki in igralci ter sportniki tukajšnjih klubov, da prisegajo zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II. Podpredsednik okrožnega odbora LNP g. ravnatelj Ošlak je slavil spomin blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, nakar so navzoči sportniki prisegli po predpisani formuli.

Sledila je nogometna tekma med SSK Mariborom in SK Železničarjem. Moštvo je nastopilo v običajnih postavah z žalnimi trakovi na dresih. Igra je bila zanimiva. V prvem polčasu je igral Maribor precej dobro in dosegel dva gola. V drugem polčasu pa se je slika temeljito spremenila. Železničarji so stalno oblegali nasprotnikova vrata ter so beločrni (v belorodečih dresih) le redko prešli polovico igrišča. Dosegli so sicer še en gol iz daljine 17 metrov, dočim so Železničarji v lepih potezih zabili štiri gole. Zadnja dva je zabil Pavlin in sta bila ta dva gola izvršena v prav klasičnem stilu.

Tekma, ki se je v glavnem igrala fair, je bila slabo obiskana. Dogodil se je tudi ne-ljub incident, da je moral sodnik g. Vesnaver odstraniti z igrišča voditeljskega funkcionarja okrožnega odbora, ki je bil celo službojoči odbornik. Vsekakor bi se morali funkcionarji kot reprezentanti sporta tudi na igrišču v koledjivih položajih znati obvladati že v interesu sportne discipline, ki se zahteva od igralcev.

Prisega v Zagrebu in Belgradu

Zagreb, 28. oktobra. b. Danes popoldne so zagrebški nogometaši na igrišču Concordie svedčano prisegli Nj. Vel. kralju Petru II. Ob 2 popoldne so se zbrali na igrišču Concordie vsi sportni klubi in okoli 3000 ljudi. Na čelu klubov so bili njihovi odborniki, v častni loži pa je bil minister za telesno vzgojo dr. Angelinovič in zastopnik bana dr. Hadži. Ob pol 3 je bil prenos govora predsednika JNZ g. Filipoviča iz Belgrada. Nato so položili prisego. Po prisegi pa je bila nogometna tekma med Concordio in Haškom, ki je končala z rezultatom 3:1 (2:0) za Concordio.

Belgrad, 28. oktobra. m. Danes popoldne so se zbrali na igrišču sportnega kluba Jugoslavije vsi funkcionarji Jugoslovanske nogometne zveze, nadalje belgrajske nogometne podzveze ter odborniki moštev vseh tukajšnjih nogometnih klubov. Po govoru predsednika JNZ g. Filipoviča, v katerem je veličal delo tragično umrlega kralja Aleksandra, so vsi navzoči prisegli zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II. Po prisegi vseh sportnikov se je na istem igrišču odigrala prijateljska tekma med BSK in Jugoslavijo, ki je končala z rezultatom 2:2 (1:0).

programom kakor letos, glede oddaje kraja prireditve pa se je pooblastil upravni odbor, da ga sam pozneje določi. — Važen sklep je dalje, da oni, ki starta na državnem prvenstvu, ne sme startati na podzveznem, in sicer velja to za juniorje ter seniorje. — V odbor so bili izvoljeni naslednji gg.: predsednik A. Gnidovec, podpredsednik arch. Schell, tajnik Prezeli, blagajnik Pöschl, teh. ref. Kramaršič; odborniki: inž. Dolenc (Kamnik) in Skaberne (Ljubljana). Nadzorni odbor: Primarij dr. Jenko, J. Zevnik ter L. Stergar.

Pred zaključkom je občni zbor proslavil spomin blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja s trikratnim »Slava!«, nakar je g. predsednik Gnidovec zaključil uspeši zbor in se še enkrat zahvalil vsem, zlasti pa letom in še prav posebej poročevalcu »Slovenca«, ki je bil tudi navzoč.

★

SK Ilirija (hazenska sekcija). Gimnastični treningi se vršijo odslej redno vsak ponedeljek in četrtek od 18.30 do 19.30 v telovadnici šole na Grabnu (Cojzova cesta). Sekcijsko vodstvo opozarja vse članice, da je udeležba pri treningih za vse strogo obvezna. Opravičilo se ne bo jemalo na znanje.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Drevi ob 19 je v posebni sobi kavarne Evropa redna seja sekcijskega načelstva. Redni treningi so v tekočem tednu v torek, sredo in četrtek na starem igrišču vsakokrat ob 16 dalje. Treningi so važni za vse radi klubovega narodnega mitinga, ki se vrši v soboto in nedeljo.

Smučarski klub Ljubljana. Drevi ob 20 občni zbor v restavraciji Zvezde. Polnoštevilno in točno!

Zagreb, 28. oktobra. b. Po daljšem odmoru se je danes nadaljevalo državno prvenstvo v hazeni. Srečala sta se rivala Concordia in Gradjan-eki v revanžni tekmi. Zmagala je Concordia z rezultatom 17:0 (9:0).

Zapisega ljubljanskih gasilcev

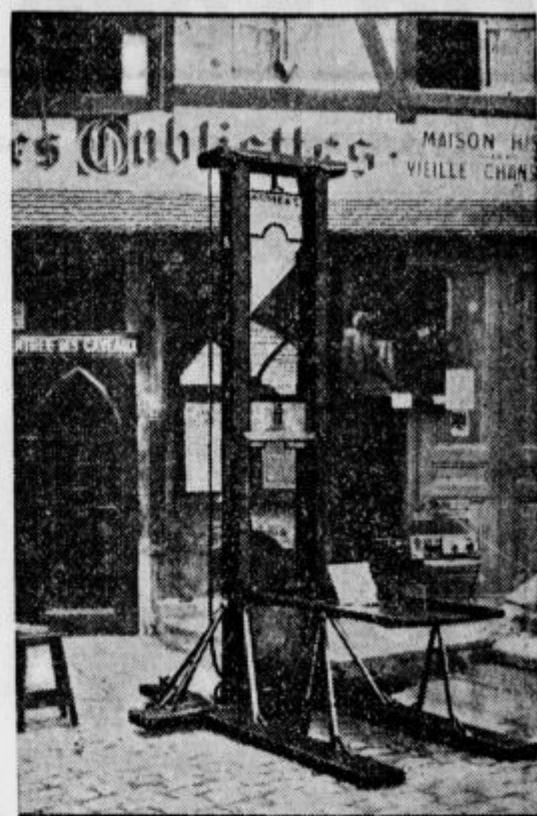
Ljubljana, 28. okt.

Med ustanovami, ki morajo položiti novemu kralju Petru II. prisego zvestobe in izpolnjevanja svojih dolžnosti, so tudi prostovoljni gasilci. Ljubljanski prostovoljni gasilci so danes popoldne združili žalno sejo za pokojnim kraljem Aleksandrom s slovesno prisego novemu kralju. Ob 9 dopoldne je bilo zborovanje ljubljanskih prostovoljnih gasilcev v njihovem društvenem prostoru v Mestnem domu. Zborovanja se je udeležilo okoli 90 članov ljubljanskega prostovoljnega gasilskega društva, kar pomenja polno udeležbo, poleg tega pa so bili navzočni še: gasilski kurat kanonik dr. Michael Opeka, ves upravni odbor in poveljstvo čete pod vodstvom starešine g. Josipa Turka in poveljnika g. Stanka Prisbovška, mestnega župana je zastopal dr. Frelih, dalje je bil navzočen gasilski zdravnik mestni fizik dr. Mavričij Rus ter še drugi odličniki.

Starešina g. Turk je imel slovesen govor, v katerem je opisal slavno življenje pokojnega kralja Aleksandra ter obljubil v imenu gasilstva popolno zvestobo kraljevski družini Karadjorjevičev, zlasti pa mlademu kralju Petru II. Nato je starešina Turk prisegel vse ljubljanske gasilce, od katerih je tudi sleherni prisego podpisal, kakor določa zakon o gasilstvu.

Gasilska zbornica je bila okrašena z zelenjem in z žlano barvo.

Giljotina prodana na dražbi

Zgodovinska pariška revolucijska giljotina, ki je usmrtila več kakor tisoč plemičev, meščanov in revolucionarjev, je bila na javni dražbi prodana. Kupil jo je neki pariški kavarinar za 30.000 frankov. Postavil jo bo v svojo kavarno kot privlačnost.

Mariborski drobiž

Nedokončano zborovanje. V hotelu »Orel« se je vršil danes dopoldne izredni občni zbor Bol. blag. samostojnih trgovcev v Mariboru. Na dnevnem redu je bila poleg poročila predsedstva izprememba pravil v nekaterih točkah. Zborovanje je vodil predsednik Weigl. Pojasnil je, da se je sklical izredni občni zbor radi tega, ker je banska uprava vrnila na občen zbor dne 28. II. t. l. sprejete spremembe pravil, z zahtevo, da se nekateri členi popravijo, oziroma drugače stilizirajo. Popravljenih pravila so se poslala v ponovno odobritev, vendar je banska uprava zahtevala, da jih poprej odobri članstvo na izrednem občen zboru. Na današnjem občen zboru so se sprejele samo nekatere točke predlaganih izprememb, dočim se bo o ostalih razpravljalo na nadaljevanju občenega zbora, ki bo prihodnje nedeljo.

»Bom jutri plačal, zdaj grem in se obesim!« S temi besedami se je večer popoldne posvilo iz gostilne 45-letni žagar Jakob Vidovič iz Vetrinske ulice. Vsi navzoči so se mu smejali ob tej sali. Vidovič pa je v resnici odšel na dvorišče v svojo dvornico ter se je obesil. Našli so ga po nekaj minutah že mrtvega. Vidovič je imel obri za žaganje drv z motorno cirkularko. Nedavno se mu je motor pokvaril ter ga je dal popraviti. Ni pa zmogel denarja za popravilo. Ker je dobil sedaj v sezoni žaganja drv veliko naročil, ni pa imel žage, je bilo verjetno to vzrok njegove nesreče smrti.

Prepovedana prodaja žalnih znakov. Posebni žalni znaki za blagopokojnim kraljem se smejo prodajati le z izrecnim dovoljenjem dvornega maršala. Zadnje čase pa je bil Maribor naravnost preplavljen z malimi, okroglimi pločevinastimi znaki, na katerih je glava pokojnega kralja v odtisu. Prodajalci znakov niso imeli za to prodajo dovoljenja, radi tega je večer policija te znake vsem prodajalcem — večinoma Bosancem, zaplenila.

Kotel ga je zmečkal. Usodna smrtna nesreča se je pripetila v Dravogradu v rafineriji Goll. Delavci so montirali 2000 kg težak montažni kotel, ki se je po nenadoma prehnili ter padel na 20-letnega delavca Jakoba Miheliča. Ogromna 2-tonska peza je nesrečnega dobesedno zmečkala ter je živel le nekaj minut, ko so mu tovariši odvzeli kotel s prsi.

Otrok pod avtom. Na Betnaveki cesti se je pripetila huda nezgoda. 12-letni šolar Franc Brunčič je šel iz Dajnkovce barake v bližnjo trgovino po kruh. Nazaj grede pa ga je povozil sredi ceste neki osebni avto, ki je pridrvel z veliko naglico. Fant je dobil tako hude poškodbe na obeh nogah, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Smrtna kosa. Na Teznu v Gubčevi 37 je umrla 11-letna hčerka železničarja Marija Kovač. — Na Aleksandrovi cesti 83 je bela žena ugasnila življenje 81-letne posestnice Frančiške Pogačnik. — Svetila jima večna luč!

Pazite na svoje zdravje in na svojo obutev!

Furisti, lovci, smučarji in vsi oni, ki imajo bodisi poklicno, bodisi v zabavo opravka v vlažnem terenu ali v snegu naj uporabljajo mazilo HEVEAX, za katero jamčemo, da napravi vsako obutev nepremorljivo. — Dobiti jo je v vseh specialnih trgovinah ali pri glavnem založniku: Lekarna Mr. M. Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta 1.

Švalni stroji od Din 160/- naprej. Otroški vozički od Din 200/- naprej. Dvokolesa od Din 950/- naprej. — »SACHS« motorji od D. 5000/- naprej pri

»TRIBUNA« F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4. Ceniki franko!

Samo naravna,

domača Jordan grenčica more odpraviti bolečine, povzročene z različnimi falzificiranimi grenčicami. — Uživa se z malo sodavode. Lastnik Rupp, Beograd, Kn. Mihajlova 16.

Izjava

Preključimo nepremisljene besede, izgovorjene zoper Rozo Medvešek. — Franc Kreže.

Dve stanovanji

komfortni, solčni, vsako obstoječe iz treh sob ter z vsemi pritliklinami in s centralno kurjavo, odda s 1. novembrom Penzijski fond advokatske in notarske komore, Dvofakova ulica 10. (6)

Usnjeni suknjiči

pumparce — najboljši nakup. A. Presker, Sv. Petra cesta 14.